

# NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

**Előfizetési árak:** Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:  
**Dr. Tóth János.**

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

**Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.**

**Hirdetési árak:** Egy háromsoros petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

## A polgármesteri állás.

E hó 20-án járt le az üresedésben levő polgármesteri és városi ügyészi állásokra kiírt pályázat.

Hallomás szerint a polgármesteri állásra csak egy pályázat érkezett, be s ezt az ezidőszertint helyettes polgármester, Faschler Ferenc nyújtotta be, a kinek a megválasztása ilykép kétségtelen.

Abból a körülményből, hogy a sok polgármester-jelölt közül Faschleren kívül más nem folyamodott az állásért, az következik, hogy Faschler az általános városi tisztújítás alkalmával is ellenjelölt nélkül fog állani. A meglepetések ugyan soha sincsenek kizárva egy ilyen politikai intriguákkal átszótt városban, mint Nyitra, mégis hisszük, hogy ha a most megválasztandó polgármester el nem veszti addig kedvét és munkabírásának ruganyosságát, a mit nincs okunk feltételezni, a város polgársága akkor is nagy egyértelműséggel fog csoportosulni körülötte.

És ez jól van így most s reméljük, jól lesz a jövőben is. Egy szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselő ül be a polgármesteri székbe, a kit az anyagi helyzete is megvédi az ellen, hogy akár a felsőbb politikai hatóságok által rángatott bábú, akár egyes klikkeknek és érdek-

csoporthoz tartozóknak a játéklabdája legyen. Függetlenül, legjobb tudása és lelkiismerete szerint vezetheti a város ügyeit, ha akarja. Hatáskörétől, a törvényes faktorokat kivéve, minden más befolyást és beavatkozást távol tarthat.

Alkotó tehetséget nem hoz magával a hivatalába, arra nincs is szükség. Nyitra városnak a polgármestere ugyan mit alkothatna? Az alkotásokhoz pénz kell, annak pedig annyira a szükiben vagyunk, hogy ha kiállítást rendeznének az ország városainak gazdasági helyzetét feltüntető szimbolumokból, Nyitra a valósághoz híven egy koldustarisznyát állíthatna ki.

A mit a város, mostani helyzetében a polgármesterétől elvárhat és joggal megkövetelhet, az csak annyi, hogy minden erejével törekedjék a városi közterhek emelkedését megakadályozni és a mi életbevágó érdek, törekedjék a város iparos elemét talpra állítani.

A közterhek Nyitrán oly nagyok, hogy azoknak további fokozása a városzerte uralkodó szegénységet a nyomorba sülyesztené le. Hiába hivatkoznak sokan más városok példájára, melyek rövid idő alatt 100—120 százalékra szöktették fel pótdókjukat, holott az Nyitrán még az 50 százalékot sem haladta meg. Mi sem könnyebb, mint példázgatni, de az ilyen pél-

dázgatásnak rendszerint az a hibája, hogy a hasonlóságot csak egy szempontból nézi, sok más szempontból pedig figyelmen kívül hagyja.

Ha vannak is nagyobb pótdóval megterhelt városok és községek, ám azoknak a polgársága vagy tehetősebb, mely ha megroskad is a terhek alatt, de életfenntartásának gyökereiben meg nem sorvad; vagy oly szegény, mint a miénk és akkor a népe csapatostul vándorol ki. Ezek a szűkebb hazájukat elhagyott elemek előbb a fővárost keresik fel s mint-hogy újabb időben ott is túltengés van a munkaerőben, kiköltözködnek a külföldre vagy Amerikába.

A városok inséges szegénysége szaporítja első sorban a főváros munkanélküli elemeit s ezek szolgáltatják a kívándorlásnak nagy kontingensét. Különösen a Székelyföld és az ország észak-keleti részeinek városaiból megy ki ily módon sok ember, mert ott legrosszabbak a termelési viszonyok és legnagyobbak a közterhek.

A termelési viszonyok Nyitrán is szerfelett rosszak, vigyázni kell tehát, hogy a közterhek emelésével a város polgárságát életfenntartásának alapfeltételeiben meg ne támadjuk.

Semmi sem bizonyítja jobban a város

## A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

### Egy vasárnap Londonban.

Ismeretes dolog, hogy Angliában a vasárnapi munkaszünetet közmondásszerű szigorúsággal tartják meg. Ez a szigorúság talán sehol sem olyan feltűnő, mint az angol fővárosban.

A város óriási forgalmát, az embermilliók nyüzsgését, a leírhatatlan zajt vasárnap reggelre mintha a föld nyelte volna el. Szombaton este még ott robogtak a több angol mérföldre terjedő utcákon a beláthatatlan hosszúságú kocsisorok, hőmpolygó embertömegek hullámozottak az utcákon és a tereken, a közlekedésnek, az utcai kereskedésnek minden vásári zsvajt felülmuló zűgása töltötte meg a levegőt és hasogatta az efféle hangokhoz nem szokott idegen dobhártyáját.

Vasárnap reggel már minden másképp néz ki. Az összes üzletek zárva vannak, a Cityben pedig még a restaurációk is. Sok üzlettulajdonos már szombaton délben becsukja a boltját és beszüntet minden munkát. Úgy gondolkodik: Dolgoztam öt és fél napig, most megérdemlek másfél napi pihenést. A forgalom kilenc-tized részben esikken, a köznap zűgást csend váltja fel, mely

magában véve még mindig rengeteg nagy zaj, de amahoz viszonyítva temetői csendesség.

Az idegen, a ki saját országának szokását tartva szem előtt arra számít, hogy vasárnap is csak úgy utazgathat, nézegethet és szórakozhatik Londonban, mint más napokon, alaposan csalódik. A reggeli és a kora délelőtti órákban még csak szárnya kelhet az ember, repülhet a város egyik pontjától a másikig a földalatti vasutakon, de 11 és egy óra között Londonban akár vasúton, akár kocsin, általában bármilyen járművön lehetetlen utazni.

Ebben az időben a vasuti állomásokat bezárják, vonatot sehova sem indítanak. Az omnibuszok nem közlekednek, az egy- és kétfogatú bérkocsik pedig nem kötelesek menni és nem is mennek nagy pénzért sem. Valamely elkerülhetetlen szükség esetében a rendőr szerez az embernek kocsit. Az említett időben egyébiránt a kocsik eltűnnek az utcáról, a hol mégis elvéve talál az ember egy-egy Hansomt (egyfogatú), azt hiába szólítjuk meg, mert a tulajdonosa előbb hidegen végig mér minket a felszemével, azután elfordul, a könyökére támaszkodik és megdöbentő flegmával tovább olvassa az ujságát, vagy a mi nagyon gyakori a — bibliáját.

Ha másodszor is megszólítjuk, köhint egyet

és a földre köp. Annyi illemtudás azonban van benne, hogy nem oda köp, a hol állunk, hanem a koesi másik oldalára. Ha még egy harmadik megszólítást is megkockáztat az idegen, akkor a hansomista feltápázkodik félig fekvő helyzetéből, mindkét szemével végig méri az alkalmatlankodót és az orra alatt alig hallhatóan mondja: „no“, nem. De erre azután tanácsos távozni, mert egy újabb kísérlettel hallatlan gorombaságot zúdítana fejére az ember.

Az említett vasárnapi norma-időben, vagyis délelőtt 11 és 1 óra között, a mikor úgy a katolikus, mint az anglikán templomokban a főistenisztelet tartatik, a Cityn kívül levő levő vendéglők is mind zárva vannak, sőt még a hotelek éttermei is. Délután 1 órakor a legtöbb vendéglő, bor- és sörcsarnok megnyílik, de 3 órakor ismét bezáratnak és zárva maradnak délutáni 6 óráig. Ez a három órai szünet a délutáni istentisztelet kedvéért tartatik be.

Az angol nép mely vallási érzületét a vasárnap délelőtti istentisztelet még nem elégíti ki. Délután is a templomok látogatottsága oly nagy, mint délelőtt, a katolikusok a litánián épp oly tömegesen vesznek részt, mint a hogy részt vettek a misén és az anglikánok, meg különféle protestáns felekezetek is a délutáni szertartást

polgárságának sanyarú anyagi helyzetét, mint iparosaink keserves tengődése. A legtöbbben közülük súlyos harcot folytatnak a megélhetésért, üzletüket fejleszteni, a legmérsékeltőbb versenyt megállani nem képesek, arra pedig, hogy öreg napjaikra valamit félre tegyenek, gondolni sem mernek. Önállóságukat egymás után feladják, úgy, hogy az iparnak egynémely ágában már alig van önálló iparosunk, legnagyobb része egyes cégeknek dolgozik s ezek a cégek sem virágoznak, mert éppen az önálló iparosok megfogyatkozása folytán sok olyan megrendelést vontak az üzleti körükbe, a kik a kiszolgálás tekintetében nagy igényeket támasztanak, de fizetési kötelezettségeiket rosszul, vagy sehogy sem teljesítik. A fogyasztóknak ez a neme mindenütt megszorodik, a hol az ipari önállóság köre szűkebbre szorul.

A ki ezt a sok sebtől vérző nyitrai iparosságot talpra állítaná, az megszerezne magának a város újjáteremtésének érdemét és dicsőségét. S e tekintetben a város polgármesterére nagy és nemes feladat vár, mert ő lökést adhat sok üdvös mozgalomnak és iparosaink támogatását olyan helyeken is biztosíthatja, a honnét eddig részben vagy teljesen ki voltak rekesztve.

A gyengék védelmére a gazdasági élet minden téren a szövetkezetek eszméjét hozta felszínre. Az eredmények mutatják, hogy ez az eszme korszerű és életrevaló, a szövetkezetek áldásos intézményeknek bizonyultak be. A mezőgazdák már élvezik is ezen intézmények áldásait, az iparosok körében azonban még alig honosultak meg. Pedig meg kell honosulniok itt is, mert ez az egyetlen módja a kis iparosok megmentésének.

Nyitrán is egy városi iparszövetkezet, mely főképp az értékesítést tűzné ki főcéljául, új életerőt vezetne be ipari forgalmunkba. A tisztességtelen verseny, a nagy tőke sorvasztó nyomása, a Turul-féle kísérletek lehetetlenek lennének vi-

rágzó iparszövetkezeti tevékenység mellett. Az üzleti pangás, a legjobb munkások elgyengülése, a fogyasztó közönség szükségletének aránytalan megoszása, a drága hitelből származó bajok elháríthatók lennének, ha volna egy oly szervezet, mely az ipari termelést az önszegély elve alapján szabályozná és támogatná.

Egy ilyen szervezet azonban csak úgy keletkezhetik és virágozhatnak fel, ha azt a város vezetői felkarolják és céljait minden erejükből előmozdítják.

Ezzel csak egy példát akartunk felhozni a jövő alakulásaiból. Egész fejtegetésünknek a lényege az, hogy ha a város polgármestere jól be akarja tölteni hivatása körét, akkor mindenképp előtt iparosaink érdekei felé fordítsa figyelmét és azoknak szentelje tevékenysége javarészét. Ez most a legsürgősebb feladat.

### A magyar Hymnus templomainkban.

Soha sem boszulta meg magát a laissez aller politika jobban, mint a magyar Hymnusnak templomokban való éneklése körül. Ugron Gábor „kibobja” azt a papot, Rákosi Viktor „kilöki” a templomból azt, aki a Hymnus éneklését nem engedi meg az Istenházában.

Ez a kérdés több mintegy évtized óta foglalkoztatja a katolikus közvéleményt, mindig egy-egy felmerült eset alkalmából elkeseríti a kedélyeket, gyűlöletessé teszi a papot, ki lelkiismerete szerint vel cselekedni, midőn azt eltiltja. A zsidók és protestánsok megrohanják a fővárosi sajtót, pellengére állítják a „hazafiatlan” papot, hogy nem engedi énekelni a Hymnust.

S az illetékes tényezők, kiknek feladatuk volna ez ügyben döntenit, vagy állást foglalni? — Nézetüket, véleményüket nem ismerjük.

Nem mondják meg, hogy szabad, mert a dal többek nézete szerint dogmákba ütközik; de nem jelentik ki azt sem, hogy az eltöltő lelkész helyesen járt el, mert akkor a felzúgott vagy félrevezetett közvéleményt maguk ellen haragítanák. S így csak az alsó papság egyik-másik tagján verik el a port, mintha ezen kérdésnek az eldöntése csak a szabadkai plébánoshoz, vagy valamelyik beszercebányai adminisztrátorhoz tartoznék.

A plébános lelkészi joghatóságát püspöktől nyeri. Minden lelkészi cselekedetért vagy mulasztásáért püspökének felelni tartozik. Ha a Hymnus eltöltésével helytelenül járt el, megrovást érdemel és a megrovást nyilvánosságra is kell hozni, hogy a többiek tájékozva legyenek.

Ha ellenben csakugyan dogmatikus kifogás alá esik a Hymnus, akkor is nyilvános állásfoglalás kívánatos, mert nem méltányos, hogy megroholjanak embereket egy álláspontért, melynek nem ők a szerzői. De ez utóbbi esetben azért is kívánatos a nagyméltóságú püspöki kar állásfoglalása, mert csak akkor fog birni súlylyal és kötelező erővel mindnyájunkra, ha az az egyedül illetékes tényező által kimondatik.

A Hymnus éneklését a Gotterhalte kiszorítása után hozták be némely helyeken templomainkba. A köztársasági Svajcban egy kántortanító beszélte e sorok irójának, hogy nekik egy templomi ének van a „Gotterhalte” dallamára. De hát nem az osztrák, hanem magyar Hymnusról akarunk beszélni. A hatvanas években bizonyos alkalmakkor majdnem mindenütt játszották az orgonán és több helyen énekeltek is szövegét, mignem a „Magyar Állam” felfödözte, hogy abban dogmatikus tévedés van, mely miatt azt a kath. templomban énekelni nem szabad, minthogy ott csak az egyház által jóváhagyott vallási dalokat lehet énekelni.

A kifogás alá eső kifejezés tudvalevőleg az, hogy:

*Megbűnhődte már e nép  
A multat s jövődöt.*

Mi dogmatikus taglásba itt nem akarunk bocsátkozni, mert az először nem tartozik lapunk hasábjaira, másrészt mert ez utóvégre részünkről csak a felfogás dolga s a mi véleményünk ugyanis csak magán nézet volna, mely annyit ér, mint másnak esetleg ellenkező nézete.

Nézetünk szerint a költőnek rímre volt szüksége, s miután az „esztendő” végződésű sorra alkalmasabb kadenciát nem talált, odatette a „jövendő”, a nélkül, hogy gondolt volna arra, hogy az Isten igazságtalan volna, ha az embert, vagy emberiséget a „jövendő” bűnökért büntetné. Erre nem gondolt sem a költő, de bizást elmondhatjuk, hogy azok sem, kik a dalt utána énekeltek.

A dogmatikai felfödözés tehát nem volt szerencsés, de még kevésbé szerencsés volna a kérdést ignorálni és tétlenül engedni, hogy a dolog tovább is elmérgesedjék.

Nem helyeselnék azt a megkülönböztetést sem, mely t. i. azt akarja, hogy a kecske is jól

a vasárnapi ájtatosság és vallási kötelesség elmaradhatatlan részének tartják.

Ez okból a délutáni 3 és 6 órai időben az utcákon az élet folyása épp oly lassú, mint a délelőtti istenitisztelelet alatt. De az utcák alatt a gőzvasuton és a villamosokon ilyenkor már nagy a mozgás és a dübörgés. A kiránduló közönség rohog ki ilyenkor a kertekbe és London környékére. Ennek a közönségnek kilenc-tized részét munkások, iparosok, különféle alkalmazottak és cselédek alkotják. Mindezek rohanva sietnek egy kis friss levegőt szívni, míg az úri elem, a független és módos lakosság a vasárnapi kirándulásért éppen nem lelkesedik. Ráér ő arra köznapon is, a mikor más balandót a munka és az elfoglaltság járma tart lefogva.

Igy azután a ki London előkelő, vagyonos és intelligens közönségét nagy tömegben az utcákon és a templomokban látni akarja, az sétálgasson vasárnap délután a városban, nézzen be a templomokba, a mikor a közönség színe-java a föld feletti Londont népesíti be, míg az alsóbb néposztályok a föld alatti Londont töltik meg.

Jellemzi a londoni vasárnapi munkaszünet szigorúságát az a körülmény is, hogy a minden képeletet meghaladó postai forgalomnak ezen a napon szünetelnie kell. Hogy mit jelent ez, meg-

értjük, ha elgondoljuk, hogy Londonban a leveleket legkevesebb hatszor hordják ki; a főpostához közelebb fekvő városrészekbe pedig tiztizenkétszer. Ez a rengeteg forgalom vasárnap megakad, mindössze annyi történik, hogy a levelegyűjtő szekrényekbe, jobban mondva oszlopokba, — mert többnyire szabadon álló, gömbölyű oszlopok szolgálnak gyűjtő-szekrények gyanánt — bedobott leveleket vasárnap este kiszedik, hogy azokat más nap a legelső postavonattal továbbíthassák, illetőleg kihordhassák.

De lássunk már egy-két jelenetet London vasárnapi életéből.

Ott állunk a Sz. Pál templom nyugoti homlokzata előtt. A bejáratához vezető magas terraszról, melyre sok lépcsőfokon mentünk fel, szétnezzünk a lépcsőzet előtt terjeszkedő, szűk határvonalak közé szorított térre, melyre sok irányból utcák torkollanak ki. Jó messze belátunk a többnyire egyenes utcákba. Egész cylinder-erdő hullámköz szemünk előtt és a női ruháknak nagy tarkasága élénkíti a gyors lépéssel felénk tóduló tömegeket. Ez a vasárnap délutáni templomlátogató közönség. Nem néhány jámbor asszonynak a litánia-járása ez, hanem a szó szoros értelmében vett nagyközönségnek részvétele a délutáni

istenitiszteleten. Ebben a közönségben szemmérték szerint annyi a férfi, a mennyi a nő.

A templomba siető közönség legnagyobb része párosával jön. Alig lehet itt hölgyet látni, a kit férfiú nem kísérne, a férje, vagy rokona. A férfiak világos színű nadrágot, fekete mellényt, kabátot és cilinder viselnek. Mellesleg legyen megjegyezve, hogy a cylinder-dívat Európa egy városában sem olyan általános, mint az angol metropolisban. A nők könnyű, nyári ruhát öltöttek magukra, a minőben a sétájukat szokták végezni, fejkön pedig egyszerűen, de igen izlésesen díszített, dívatszzerű bársony-kalapot hordoznak.

Érdekes az angol fővárosnak az a szokása, hogy a vasárnap délelőtti istenitiszteleten a nők ünnepi fényes toillekben jelennek meg, a salongátogatások öltözékében, míg a férfiak egyszerű sétaruhában. Délután megfordítva történik, a férfiak gálába öltözködnek, míg a nők egyszerű sétaruhát öltenek magukra. Ez a szokás abban leli magyarázatát, hogy a nők a délelőtti istenitisztelelet után női ismerőseiket szokták meglátogatni, míg a férfiak ugyanakkor levelezéseiket és más könnyebb természetű irodai dolgait intézik el. Délután meg a férfiak tesznek látogatásokat, míg a nők vagy az utcákon sétálnak, vagy otthon

lakják, meg a káposzta is megmaradjon, hogy t. i. énekeljék a Hymnust az iskolákban, összejöve-teleken stb., de a templomból dogmaellenes tartalma miatt maradjon kizárva. — Ha ugyanis az a kath vallás teteleivel ellenkezik, úgy azt nem csak a templomban, hanem az iskolában sem volna szabad énekelni. Mindenesetre óhajtható, hogy a herce-hurcának vége legyen és avatott, illetékes helyről mondják ki a jelszót, hogy tá-jekezve legyen a világi nagy közönség is.

## Levelezés.

Trencsén, 1903. április 24.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Beeses lapjában ismételtelen jelentek meg oly közlemények, melyek a trencsénmegyei közállapotokat, az ottani katolikus papság magatartásának szempontjából jellemző világitásban mutatják be.

Különösen két közlemény vonta magára figyelmemet. Az egyikben arról az ünnepeltetésről van szó, melyben Osztrólczy Géza főispánt részesítették hívei, abból az alkalomból, hogy a király őt a Lipótrend lovagkeresztjével tüntette ki. Ezt az ünnepséget az illetők a vármegye közönségének nevében rendezték. Ehez joguk volt, mivel a katolikus papság is részt vett az ünnep-lésben s ezzel aztán képviselve volt az ünnep- sokadalomban kormánypart és ellenzék, tehát az egész vármegyei közönség.

A legszigorubb ellenzéki felfogás szerint is lehetséges az az eset, hogy valamely főispánt a vármegye egész közönsége megünnepel. Ha például az a főispán olyan közhasznú tevékenységért kap kitüntetést, melynek áldásaiban a vármegye egész közönsége részesült, akkor csak természetesen fogja találni mindenki, ha a vármegyei közönség osztatlanul egyesül a vármegye fejének ünnepelésében.

Osztrólczy Géza főispán úr tevékenységének Trencsénmegye egész közönségére kiható hasznáról, mit tudnak mondani t. megyebeli elbarátain? Közre hat-e a főispán úr arra, hogy megyénkben a választók összeírása törvényesen eszközöltessék s a választói jogosultság a miniszterelnök szándékának megfelelően igazságosan kiterjesztessék? Nincs már semmi okuk t. elbarátainak panaszkodni a választói jegyzékek jogszerűsége és célzatos összeállítása miatt? Vagy legalább van-e most kevesebb okuk a panaszra, mint azelőtt volt?

A közigazgatási közegektől már nem kell az ellenzéknek és a népek zaklatásokat tűrnie? Különösen választások alkalmával? A Ferényiek gyalázkodó kirohanásai, törvényellenes fellelései méltó megtorlásban részesülnek-e? Uralkodik-e a közigazgatás egész vonalán törvény, jog és igazság?

családjuk körében kellemes szórakozással töltik az idejüket.

Jó benyomást tesz az idegenre a templomba áramló közönségnek komoly, illemes magaviselete. Nem lehet ott semmiféle kacérságot látni, a léha devajkodás, a lármás fecsegés, nevetés, a magát mutogatni akaró hiúság, a feltűnést kereső utcai modor számírva vannak azokból a sorokból, melyek most a templom lépcsőin fölfelé törtetnek, hogy betöltsék a hatalmas katedrális, nagyságra nevezve a világ ötödik templomának zegé-zugát.

Szótlauul vagy halkán társalogva közelednek, arcukról ünnepi komolyság tükröződik le, kezükben férfiak és asszonyok egyaránt imakönyvet visznek.

Maga az istentisztelet itt ebben a templomban nem nyújt semmi olyant, a mit leírni érdemes volna. Száraz és komor az, mint maga a templom is, melynek az angol nemzet nagy embereinek itt álló siremlékei és szobrai olyan kinézést kölcsönöznek belülről, mintha ez a nagyszerű épület nem is templom, hanem egy mauzóleum, vagy hircsarnok volna.

A mint az utolsó zsoltár melancholikus akkordjai elhangzottak és a tömeg sorai között szerencsésen kijutottunk a templomból, azonnal leszálltunk a föld alá, hogy valamelyik nagy

A közigazgatási közegek mennyiben támogatják t. elvtársaimat a szövetségi ügy fejlesztésében? És ha támogatják, a főispán úr politikájának az érdeme-e ez? Az iskoláknál, kik az elállamosító és előkészítő törekvésnek a mozgatói, ártatlanok-e abban a közigazgatási hatóságok, mint a ma született bárányok? És ha igen, a főispán úr politikájának a javára irandó-e ez? A zsidóság az ő anyagi hódításaival háttérbe szorított-e? És ha nem, a főispán úr politikájának az eredménye-e ez?

Mindezekre a kérdésekre nem tudok megfelelni, pedig itt élek a helyszínen és figyelemmel kísérem az eseményeket. Azért úgy fogom fel a dolgot, hogy Osztrólczy Gézát kitüntették, mert teljesen megbízható és ügyes párt embert, azért a pompás rendért, melyet megteremtett — a kormánypart javára. Ez természetes, mert, hiszen hogy valaki a közszolgálat terén kitüntetésre méltó érdemeket szerezzen magának, arra, ha csak maga az állás nem valami rendkívül fontos, 3—4 év roppant kevés, de kormányzolgálatban 3—4 év alatt is bokros érdemeket szerezni.

De ha kormányzolgálatokért tüntették ki Osztrólczy Géza főispán urat, akkor az ő ünnepeltetésében mi keresni valója volt az ellenzék részvételének?

A múlt évben Szell Kálmán miniszterelnöknek nagy manifesztaiót rendezett a pártja, a végből, hogy a kormányelnököt a kiegyezési kérdésében Ausztriával szemben megtámogassák. — Meghívták az ellenzék is, s a függetlenségiek meg is jelentek a park-klubbi vendégségen, de a néppárt nem ment el, pedig ez egy olyan tüntetés volt, a melynél tárgyi indítók szerepeltek. A néppárt még sem vett részt abban.

Maga pártunk vezére, Zichy Nándor gróf fejtette ki akkor, hogy minden olyan törekvés mellett, a mely a pártpolitikának sikereivel bármiképp összefügg, tüntethet az illető párt, de nem tüntethet az ellenzék, a melynek nem szabad a saját politikai törekvéseit egy ilyen tüntetéssel elhomályosítani.

Ez a korrekt álláspont. Higyje meg a t. Szerkesztő úr, nagyon sajnálom, hogy megyebeli elvtársaim erről az egyedül helyes álláspontól letérve, úgy neki lelkesedtek annak a március 24-iki manifesztaiónak, melylyel tulajdonképen a megyénkben folytatott kormánypart politikai sikereit ünnepelték.

A másik trencsénmegyei közleményről, mely a figyelmet magára vonta, a Szerkesztő úr engedelmével jövő levelemben fogom nézetemet kifejteni.\*

Verus.

\* De szigorúan tárgyilagos fejtegetést kérünk, előre megjegyezvén, hogy felfogásunk szerint nincs okunk a trencsénmegyei állapotokat sötét szemüvegen át nézni.

Szerk.

parkba kirándulva a vasárnapi életet egy ilyen helyen is megfigyelhessük. Választásunk a Regent's Parkra esett.

Ez Londonnak egyik legnagyobb parkja, melynek III. György angol király vetette meg alapját, s fiáról, a későbbi IV. Györgyről, a ki akkor regens volt, Regent's Parknak nevezte el. Területe 190 hektárt foglal el, berendezése olyan, mint általában az angol parkoké. Vidám zöld füvel benőtt nagy terek, a járó-kelőkétől letaposott mezőségek, tavak és kioszkok fogadják itt az embert. A sugáregyenes széles utak mentében hatalmas platánok, hársok, szil- és gyertyánfák terjesztgetik árnyékot vető lombjaikat.

A főkioszkban katonazene játszik, melyet a közönség sétálva és álldogálva hallgat. Ez a közönség London külvárosainak a népe, munkások, szegényebb iparosok, családok, rengeteg sok játszó gyermek, feltűnően sok katona, szóval a plebejusok armádjája ez. Egy séta ezen, minden tekintetben rokonszenves és tisztességtudó elemek között nagy érdekességgel bír. Ezt az érdekességet reám nézve fokozta az a körülmény, hogy az éppen akkor Londonban időző indiai csapatok legénységének egy része is ezen a napon a parkban töltötte vasárnapi szórakozásának idejét.

## Ujdonságok.

**Bende Imre** nyitrai megyés püspök úr Ó mlga e hó 24-én ünnepelte püspökké szentel-tetésének 16-ik évfordulóját. A székesegyházban ez alkalommal ünnepélyes isteni tisztelet tartatott, melyet Venczell Ferenc címzetes püspök úr végzett. Az isteni tiszteleten megjelent a gymn.tanulói fűsága is. Kivánjuk, hogy ő méltósága sokszor élje meg e napot a legjobb egészségben.

**Egyházmegyei hír.** Tvrdy József liehavi ideiglenes adminisztrator, megkapta ezen plebániái javadalmat.

**Személyi hírek.** Dr. Chrenóczy Nagy József, udvari titkár és Riesner Kázmér közös főszámvevőszéki számtanácsos Bécsből e héten családjuk látogatására Nyitrára érkeztek. Árpási Imre, nyitrai bankigazgató több heti tartózkodásra nejevel Dél-Olaszországba utazott.

**Kinevezés.** Rónai (Roth) Károly, nyitrai tvszéki, Hetényi Endre galgóci járásbírósi betétszerkesztő irnokok segédtelekönnyvezetőkke, Mezei József galgóci járásbírósi betétszerkesztő szakdíjnok ugyanott irnokká nevezetett ki.

**Esztergomi egyházi hírek.** Szilaveczky János farnadi plebános nyugalomba vonult, helyébe Kaveggia Kálmán nevezetett ki helyettes lelkésznek. Zelliger Vilmos dr. t. pápai páplán lett, Sandrik József steffoltói plebános nyugalomba vonult.

**Osztrólczy Géza,** Trencsénvármegye főispánja a trencsén gimnáziumi tápintézet javára 2000 koronás alapítványt tett.

**Eljegyzés.** Somogyi Sándor, galgóci szolgabíró jegyet váltott Nagy Ilonka kisasszonnyal Solton. — Horváth József, Somogy-Mogyoróvölgyről eljegyezte Molnár Mariska kisasszonyt Deákin. A kisasszony néhány év előtt a nyitrai kath. felsőbb leányiskolának növendéke volt.

**Áthelyezés a honvédségnél.** Schertl György alezredes, — a ki városunkban, mint a helybeli honvédsereg zászlóalj parancsnoka több évet töltött, — ezredparancsnokká kinevezetvén, a 16. honvédsereghez Berterczebányára helyeztetett át. Tiszt társai f. hó 21-én búcsú-estélyt adtak tiszteletére, mely hajnali 5 óráig tartott a Szarvas-szállóban. Schertl városunkból még a hét folyamán elköltözik Beszterczebányára. Helyébe Tanárik Géza őrnagy a honvédelmi miniszteriumból lett Nyitrára helyezve.

**Esküvő.** Dr. Benke Nándor, nyitrai ügy. aljegyző április 20-án vezette oltárhoz Riesner Margit kisasszonyt, Riesner Károly nyitrai ügyvéd kedves leányát. Az esketési szertartást Kutvaszer István t. kanonok végezte.

**Adomány.** Ő cs. és apostoli királyi Fel-sege Péterfalu és Letenócz községek önkéntes túzóltó-egyletének 200 koronát adományozott sa-ját pénztárából

Lépten nyomon találkoztunk sötét barna és rézvörös bőrű indiánokkal, kik egészen fesztele-nül, papír szivarkákat szíva, sétálgattak a közön-ség sorai között. A hófehér, keskeny szempaisz-szal ellátott sapka, mit a fejkön viseltek, elenk ellentétet képezett a bőrkék színével. Vastag, sötétkék színű egyenruha volt rajtuk, melynek egyetlen díszét a rövidke kabátjuk mindkét olda-lán végigfutó két sor rézgomb képezte. Némelyek közülök egészen begombolództak meleg ruhájukba, észre lehetett venni rajtuk, hogy gyengének érzik a londoni napsugár hevét.

Jó távol a katonai zenekaroktól nagyobb csoportok képződtek, melyeknek alacsony szónoki emelvényekről hevesen deklamáló szónokok pre-dikáltak valamit. Nem is oly messze egymástól, három ilyen szónoklat tartatott. Londonban a va-sárnap ilyen szónoklatok nélkül el nem múlik. Szónokolnak ugyan hétköznapokon is, sokszor a város legzajosabb terein és utcáin, de a legtöbb erőt mégis a vasárnapokra tartják fenn, ilyenkor a parkokban hálás és nagy számú közönségre számítanak az utcai ékeszölés emberei.

Szónokolhat mindenki és bármiről. Ahoz sem rendőri engedély, sem rendőri assistencia nem kell. Káromkodni és a királyt szidni nem szabad, a ki ilyesmit megengedne magának, azt maga a

**Halálozás** Speciár Lajos, volt felső-szeli plebános élete 83 évében Pozsony-Taksonyban. — Turzó Nándorné, született Tomcsányi Berta, a trencsenyieki Szedlicsnán élete 66 évében. — Kirn József trencsenyi adóhivatali pénztárnok élete 48 évében. — Cnobloch Sára báróné, szül. Degenfeld Schomburg grófné, egykor trencsenyieki birtokosnő Görzben élete 71 évében. — Dr. Szekeres Oszkár, nagyszombati orvos élete 49 évében elhunyt. Halálát neje és 13 elő gyermeke siratja. Dr. Szekeres Nyitra is ismeretes többek előtt, minthogy gimnáziumi tanulmányait itt végezte. — Benkóvits János garamszőlősi szolgabíró és földbirtokos április 15-én élete 78 évében. — Dopcsányi Ferenc érsekújvári származású járszói jegyző ugyanott a hó 14-én elhunyt. — Schulla Károly helybeli iparos, váratlanul, agyvelő gyuladásban a hó 21-én elhunyt; temetése 23-án ment végbe. — Névény Aurél, egykor Nyitraegyházmegyei papnövendék, majd nagyváradmegyei áldozár s mezőtelegi plebános élete 51. évében, április 21-én Mezőtelegen elhunyt. A megboldogult Névény Ignác nyitrai tsvéki bírónak testvére volt. A nagyváradi „Tiszántul” a legrokonszenvesebben emlékezik meg az elhunytól, kiemelve különösen temploma és iskolája rendbehozása körül szerzett érdemeit. — Özv. Magino Nándorné, szül. Szalavszky Fanny, Szalavszky Gyula volt főispánnak nővére s Magino néhai cs. és kir. kapitány özvegye a hó 21-én Budapesten a Vöröskereszt kórházban, élete 49. évében. Tetemét a hó 22-én Kochanócra szállították. — Béke poraikra.

**Az első szent áldozás.** Az irgalmas nének templomában mintegy 180 gyermek járt mult vasárnap először az Úr asztalához. A templom 8 óra előtt szokatlanul népes volt, a szülők, a rokonok elkisértek ünneplő ruhákba öltözött, fátalos koszorúval övezett gyermekeiket. Sokakat talán a megható ünnepélyen kívül még az a körülmény is vonzott, hogy a szertartást maga a megyés püspök ír szokta végezni. Magas kora dacára a főpásztor most sem riadt vissza a rossz időtől és a fáradságtól, melylyel az őrsze van kötve, hanem örömmel jelelt meg az ártatlan gyermekek körében. Nem egy jelenlévő szeméből hullottak a meghatottság könnyei, mikor a főpásztor az elő hit gyakorlására és az Úr Jézus iránti szeretetre buzdította az ártatlanokat, a kik a meggyőződés hangján ujtották fel keresetségi fogadalmukat. Vajha ez a fogadás mindenkor ebrén maradna lelükben és az Úr Jézus, a kit először fogadtak szívükbe, sohasem távolítanak el, bűn által, hajlékukból. Ezen szavakkal fejezte be intelmeit a főpásztor és miután búgó imádságukba ajánlotta a pápát, a királyt, az édes magyar hazát, a szülőket és végül önmagát, püspöki áldását adta mindnyájukra. Az Úr lakomáját aztán a szeretet lakomája zárta be. A fiúk az iskolában, a leánykák pedig a nagy óvodában kaptak reggelit. S mindegyik azonkívül a nagy nap emlékére kérés imakönyveket és grönnyörü képet kapott a kegyes Főpásztortól, mely hivatva van emlékeztetükbe idézni mindenkor életük legszentebb napját.

publikum alaposan helybenhagyná. Egyébként szabad mondani bármit.

A közönség viselkedése a szónokkal szemben mindig bizonytalan és kiszámíthatatlan. Minden attól függ, hogy milyen publikum verődik össze a szónok körül. Némelykor hahotában tör ki az egész hallgatóság és faképnél hagyja a szónokot. Ezen aztán ő maga mulat legjobban.

Igy történt most is a Regent's parkban. Az egyik szónok a társadalmi egyenlőségről beszélt, de nem elégtette ki a közönséget, mert midőn nem messze tőle egy másik szónok, a ki ugyanazt a témát fejtegette, elkialtotta magát: „Ne hallgassatok arra a rőt majomra, bolondokat beszél”, a közönség nagy nevetéssel rebent szét, a faképnél hagyott szónok pedig nyugodtan és mosolyogva szállott le az emelvényről, mintha a szónoklata fényesen sikerült volna.

London utcai életének ezen alakjai legtöbbször valamely vallási szektának, társadalmi együletnek, vagy valamely vállalatnak a felfogadott emberei. Megtörténik például, hogy egy temetkezési vállalat érdekében egyszerre a város minden terén és az összes parkokban szónokolnak jól megfizetett, ügyes emberek. Ezek néha látszólagosan a legcudarabbul összevesznek. Némelyek a

**Lemondás.** Dr. Holbay Pál, miavai járási szolgabíró egészségi okból lemondott. A megüresedett állás valószínűleg már a tavaszi közgyűlés folyamán be lesz töltve.

**Meghívó.** Narancsics Julia úrhölgy május hó 2-án a „Szarvas”-szálloda dísztermében tanítványaival hangversenyt rendez. Kezdeté délután 6 órakor.

**Iskolatársak találkozója.** Nyitra 1893-ban érettségét tett iskolatársait június 9-ki találkozóra tisztelettel meghívja és címük szíves közlését kéri a bizottság elnöke: *Szlauka Károly*, Nagy-Bittsén.

**Katona-elszállásolási térítvények kifizetése.** Az 1902. évi szeptember hóban Nyitra város területén történt katona-elszállásolási kifizetéseket a vármegye által folyósított elszállásolási pótdíjak f. évi április hó 27-től a városi székház 4. számú hivatalos helyiségben naponként délelőtti 10 órától 12-ig, délután 3 órától 5-ig lesznek az érdekeltek kezébe kifizetve.

**Lakás-változás.** A Nyitrai Gazdasági Egyesület tudatja a gazdaközönséggel, hogy hivatalos helyiségeit Kossuth-tér 3. b. számú házba helyezte.

**A FMKE. népkönyve.** Lőrinczy Gyula ügyvéd, a Fmke jogtanácsosa indítványt nyújtott be az egyesülethez, egy nagyobb enciklopedikus könyv szerkesztése iránt, mely az iskolából az életbe lépő ifjunak mintegy kalauzul szolgálhatna az életben. A könyv tartalmazná a felekezetek imádságait és ájtatos énekeit, a Szózat és Hymnus népszerű magyarázatát, szemelvényeket az alkotmánytanból, magyar történelemből, földrajzból, egészségügytanból, a gazdasági életből, s ismeretné azon hatóságokat és bíróságokat, melyekkel a nép a mindennapi életben leginkább érintkezik. Az indítvány tárgyalására az igazgató-választmány egy öt tagú bizottságot küldött ki, a melynek Libertiny Gusztáv, Berecz Gyula, Dudek János dr., Lőrinczy Gyula és Clair Vilmos voltak a tagjai. A bizottság teljes elismeréssel és köszönettel adózott a hazafias szellemű indítványnak, mindazáltal azt, rendkívül költséges voltára és a felekezetek érzékenységére való tekintettel, elfogadásra nem ajánlja.

**A mult szombati hófuvás** egész nap és éjjel tartott, úgy hogy április 19-én fehér vasárnapon igazi fehér vasárnapra ebredtünk fel. A Zobor hegylánc végig a Zsibricig nagyszerű téli tájképet nyújtott, a hó átlag 20—25 centiméter magas volt, helyenkint egész garmadákat hordott össze a borzasztó hóvihar. A fecskék ez alkalommal nem bizonyultak be hiteles tavasz-hírőköknek. Meglepetve repkedtek a hómezők felett, hasztalan keresve táplálékot. Falb Rudolf is elhallgatott, a kinek jóvendőmondásait nagy garral hirdetik a lapok, ez ítélet időről csak utólag értesült. A hóvihar vasárnap délután ismét megújult és apr. 20-án hétfőn azon ritka látványban részesültünk, hogy a járdák mellett

vállalatot egekig magasztalják, mások legyalázzák a porig.

A közönség az ellenmondó szónoklatok között nem tudván eligazodni, személyes meggyőződést igyekszik szerezni a vállalat életrevalóságáról. E végből elárastja kisebb megrendelésekkel a vállalatot, melyek a legnagyobb pontossággal teljesíttetnek. Ezzel aztán megnyerik a közönséget s a vállalat elérte célját.

Nagy kedveltségnek és népszerűségnek örvendenek azok a szónoklatok, melyekben a szónok a szentírás egyik-másik helyének a magyarázatával foglalkozik. Londonban a legtöbb amerikai vallási szektának vannak hívei, a kik természetesen a szentírásból iparkodnak kihozni az ő igazságukat. E végből kiküldik szónokaikat s ezek aztán hevet-havat összehadarnak, hogy a bibliába a szekta tanítását belemagyarázzák. London közönsége mindig érdeklődéssel hallgatja ezeket az exegetákat, s a sületlenségeiken néha nagyokat kacag.

Sok salakot hoznak felszínre azok az utcai szónoklatok, de az lefolyik az érett angol nép komoly erkölseinek csatornáján.

Adieu.

magas hókupacok emelkedtek, melyeket a városi szekerek, versenyezve a napsugárral, szállítottak odább. Délután, 23-án a hó eltakarodott a városból és csak a Zobor mélyedéseiből fehérlött ki az úde zöldből. Gyümölestermésünk, barack, körte, cseresznye, dió, reinclóth szilva, a mely elvirágzott, részben oda van. A többiben aránylag kisebb a kár.

**A néppárt nagy győzelme Érsekújvárott.** Egyik barátunk a következő lelkes sorokat írja apr. 24 kelettel: Örömmel írom ezt a néhány sort, a melybe győzelmünket foglalom. Tegnap, azaz 23-ikán folyt le a városi képviselő-testületi tagok választása és páratlanul szép eredményt értünk el. A néppárt listája minden tizedben kereszttel ment. A hol legjobban tartottunk a városból, a belvárosban, épen a legfényesebben kerülünk ki az urnából. A belvárosban a következők kapták a legtöbb szavazatot: Dr. Szirányi György 328 szav. Misik György 227. sz. Tóth József 209, ifj. Dubrovay János 211, Jaksics Mihály 254, Kauka Antal 221, Czizmazia Antal 250, Hangos István 225, Prudovics Lajos 252, Lencsés Kornél 197. A „Száraz sor”-i tizedben: Karsay János 163, Holota Dezső 144, Hlavieska Márton 129, Prohácza István 118, Bencze János 92, Prohácza Mihály 88. A gúgi tizedben: Kucsera Mihály, Kurucz István, Dobesányi Ferenc és János, Lisy István, Tóth József, Danis János és még egy. A naszvadi tizedben: Farkas Gábor, Prohácza István, Domanizsa Ferenc és ifj. Horváth István. — Érsekújvár derék polgárságát melegen üdvözljük ezen diadal alkalmából. Ideje is volt, hogy a hol a néppárt oly lelkes diadalt aratott a képviselő választásnál, ott törjék meg a liberális városi képviselő testületet is végre valahára.

**Missik György cáfolata.** A „Nyitrai Szemle” 14. számában közzé tettük azok névsorát, a kik a márc. 30-iki megyei közgyűlésen a kormányznak a véderő javaslathoz bizalmat szavaztak. Ezek közt volt Missik György úr is, Érsekújvárról. Most e héten városi képviselő választás lévén soron, Missik György úr, mint egyik érsekújvári barátunk írja, falragaszokon tiltakozik és hazug értesítésnek jelenti ki a „Szemle” ezen állítását. A „Ny. Szemle” ezen értesítése a hivatalos jegyzék szerint készült. A leszávozottak névsorát két vármegyei jegyző írja, s a két példány egyikét, miután azok összhangzó volta megállapított, lapunk felelős szerkesztőjének kérelmére dr. Kostyal Miklós főjegyző nyomban a szavazás után a szerkesztőnek átadta. — Ebben a jegyzékben, melyből a „Ny. Szemle” névsora készült, Missik György úr neve előfordul, mint a ki a kormánypárttal szavazott. — De nekünk még ez nem volt elég. Mihelyt a fent érintett falragaszról értesültünk, apr. 24-én délután elmentünk Nyitra vármegye irattárába s ott kértük a megyei közgyűlés jegyzőkönyvét. A hivatalos jegyzőkönyvben Missik úr neve ott van, mint a ki a kormánypárttal szavazott. — Mi Missik urat nem ismerjük, nem tudjuk vajjon szavazott-e vagy sem. De ha nem szavazott, a mi utóvégre a nyitrai liberális pártnál nem is volna oly nagyon esodálatos; tessék a dolgot ott tisztázni.

**Mire jó a deáksapka?** A divat mindig kikapós szokott lenni. Az egyetemi ifjúság sapka divatát az egész diákság felkapta. A nyitrai gimnázium ifjúságának is természetesen ki kellett vágnia a rezet, s most a város csak úgy piroslik a sötét-vörös sapkákkal fedett diákfejekről. Az egyetemi diákdívatnak ez a semmivel nem indokolható utánzása jó arra, hogy 1. a szülőknek hiába való költséget okozzon; 2. néhány zsidónak jó rebachot hozzon; 3. az ifjúságot elcsúfítsa, mert tessék csak két hét múlva megnézni azt a már most is bágyadt színű posztódarabot a diákság fején, milyen vén obitosoknak fognak abban a megfakult fejrongyban kinézni a vidám képű gyerekek; 4. arra is jó az a szemvédő ernyő nélküli sapka, hogy abban a vakító tavaszi nap a diákok szemét kigéssze; 5. az ifjúságban a társadalmi megkülönböztetés szellemét és ezzel a fiatal korban úgy is túlerősen jelentkező hánytorgatást, köznéven henegeést kifejléssze. — A nagy virtuskodásnak valószínűleg az lesz a vége, hogy a diákság néhány hét múlva a csunya és célszerűtlen viseletet sutba dobja.

**Forgalmi akadály a hófuvás miatt.** A nyitrai vasúti vasúttal is megosott az



# Előnyös tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönök!

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete a tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönökre nézve legujabban a következő rendkívül előnyös föltételeket állapította meg:

- 1. Kölcsönt ad már 300 koronától kezdve.
- 2. Kölcsönt ad kívánatra úgy, hogy a kölcsönvevő a teljes összeget kapja meg készpénzben leolvasva (s nem záloglevelekben).
- 3. Kamatok címén sem történik levonás, mert a részletek mindig félévénként utólag fizetendők.

- 4. A kölcsön fölvehető 20, vagy 30, vagy 40, vagy 50 évi törlesztésre, mely esetekben a törlesztési hányad (tőke és kamat együtt véve) 5-26%-8%-ig változik. Záloglevéllí árfolyam szerint lehet kölcsönt kapni 4-90%-ra is.
- 5. A kölcsönt az adós bármikor fizetheti vissza akár egészben, akár részben, anélkül

hogy ezért külön díjat vagy térítést fizetne, csak köteles félévvel előbb fölmondani.

6. A beeslési adatokat az intézet önmaga, saját kölcségén szerzi be és csak a kölcsönből vonja le.

7. A jól fölszerelt kérvények nyole nap alatt okvetlenül érdemleges elintéztést nyernek.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete Nyitra székhelylyel egy vidéki képviselőt állított fel s ennek — a szomszéd megyék határos területeire is kiható — vezetésével

## MÉREY LAJOS

nyitrai ügyvéd urat bizta meg, kihez a kölcsöntkérő ügyfelek teljes bizalommal fordulhatnak s tőle minden további fölvilágosítást díjmentesen nyerhetnek.

## KISBIRTOKOSOK ORSZ. FÖLDHITELINTÉZETE.

KIKÖLCSÖNZNI NEM SZABAD

**Szolóigást üressünk!**  
Minden ház mellé és házi kertjeinkben.



Ezre azonban nem minden szőlőigást alkalmos, (ár mind kuszó természetű és mert a fölterésze ha megfűt is, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol legyenek alkalmas a fölterészek, azok: olyan elajkák, hazkati az egész szőlőterés idején a legkínáltabb munkatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánknak mindent megfűt s minden oly ház, melynek fölterésze a legcélszerűbb gondozással felbeszélhető nem volna, ezáltal más fölterészek, kerteknek, kertészeknek s a természetnek díszre adható helyet is utópálna az egyelőre használatos terészhől. Ez a legkínáltabb terészhől.

A fölterés, mert minden esetben terészhől. A fölterés, mert minden esetben terészhől. A fölterés, mert minden esetben terészhől.

Emellett első szőlőigást üressünk! Nagy-Károly, n. d. Székesfehérvár.

**Nyitrai Népbank zálogkölcsön osztálya.**

### Zálog-árverés

1903. május hó 12-én. Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1902-ik évi december hó végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, f. é. május hó 12-én a Nyitrai Népbank termében délután 2-4 óráig tartandó nyilvános árvesen eladatni fognak. Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek. Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétecsék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverésre kiszemeltetett, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitra, 1903. évi április hó 20-án. **Az igazgatóság.**

Hímző-munkákra kiválóan alkalmas

## Pfaff-VARRÓGÉPEIT

ajánlja **Szlávik Konstantin**  
= Nyitra, Plébánia-utca 4. szám. =



A Pfaff-varrógépek — elterjedt egyéb gyártmányoktól — acél-alkatrészekből állanak az utolsó esávarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint ipari gépek első helyen állanak. Tartóságuknál fogva hosszú időre szóló irásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok. Arjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel  
**Szlávik Konstantin**  
mechanikus, optikus.

**Legmegbízhatóbb cég!!**

## SULGÁN ANDRÁS

cipész  
a nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tisztikari szállító  
Nyitra, Megyeház-utca 10.

Készít mindennemű cipőket a legjobb anyagból a legelegánsabb kivitelben **ortopédiai rendszer szerint.**

Továbbá készít tisztí lovagló csizmát mérték után a legelőnyösebb feltételek mellett. — Készítményeit kívánatra a zsolnai iparkiállításra is előállítja saját cipész-műhelyében.

**Gyors és pontos kiszolgálás!**

# PÉCS EDE

íűszer, csemege, bor és ásványviz-kereskedő Nyitrán, Megyeház-u. ajánlja az idényhez alkalmas cikkeit, mérsékelt árban.

**LIPTÓI TAVASZI TÚRÓ.**  
Különlegesség: 1/2, 1 kilós bűdűnyűkben és szabadon.

Friss töltesű hazai és külföldi **ÁSVÁNYVIZEK NAGYRAKTÁRA.**

o o HAZAI o o		o o KÜLFÖLDI o o	
ásvány- és gyógyvizek:		ásvány- és gyógyvizek:	
Borszékai	Hunyadi	Billini	Karlsbadi
Budai	Salvátor	Emsi	Marienbadi
Luhai	Parádi	Giesshűbli	Preblauai
POLENAI	Csizi	Guber	Roncognoi
Szolyvai	Mohai	Gleichenbergi	Rohitsi
Margit	Szántói	Halli	Seltersi
			Levico

A földmivélésügyi magyar királyi miniszterium felügyelete alatt álló

**Magyar Kir. Országos Központi Mintapince palackborai:**

<b>Fehér borok:</b>	<b>Vörös borok:</b>
Magyarádi	Burgundi
Neszemlyei	Szegszárdi
Érmelléki	Villányi
Pécsi	Kadar, gróf Apponyi
Br. Apor, traminai	Villányi, gróf Andrássy
Badaesonyi Pauler Tivadar	Egri, (Visontai borvidék)
Muskotály Jantsics	Ménesi (Magyarádi borvidék)
Balaton rissling	Visontai, Koppély Géza
Balaton gyöngye	Sashegyi
Hegyfaljai	Bikavér Egri
Sauvignon, gróf Teleky	
László Gyula termése	

**Tokaji aszú bor:** 1 puttonyos. 2 puttonyos. 3 puttonyos. 5-10

**„RAFFIA“ I-ső rendű, világos.**  
Legjobb és legolcsóbb szőlőkötöző anyag. — 5 kilogramm vételnél előnyös ár.

**RÉZGALIC (kékkő) 98-99%.**  
Szép kék jegecekben; peronospora elleni védekezésénél eddig legjobb és leghatásosabbnak elismert szer.

## Alkalmi butorvásárlás!

Az üzlethelyiségek átalakítása következtében valamennyi raktáron levő butorok a saját beszerzési áron alul eladatnak.

**Ifj. KÖCK ANTAL** utóda  
butorüzletében,  
Nyitra, Tóth-Vilmos-u. 10.

**HIRDETÉSEK**  
**„NYITRAMEGYEI SZEMLE“**  
részére jutányosan felvételnek.

## Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicagói aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató. Budapest, V., Váci-út 30.

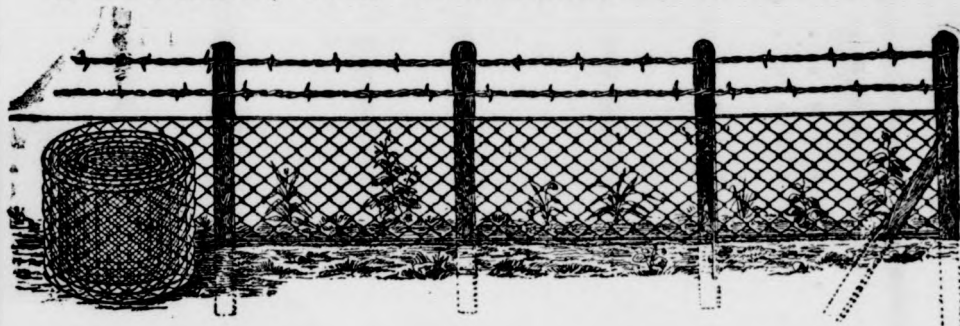


Gyártmányok: Kévektűgép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „Manila“ kévektűfonal gyártmányai.  
Évi gyártmány 362.000 gép. **Képviselő: Verő Sándor úr.**

## PÁZMÁNDI JÓZSEF

Legolcsóbb kerítéssodrony-fonó és szövőipar

**NYITRÁN, Tóth Vilmos-utca 32. szám alatt.**



Saját készítményű gép-sodrony-fonatok vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavilonok, sírhelyek stb. bekerítésére.  
Továbbá: **gyep- és virág-diszkerítések**; föld, kavics és kőszén-áthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és lábtörlők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;  
ugyszintén **kék és zöld ablak-légyszövetek**, arevédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyukketrecek és mindenféle sodronyfonás, úgyszintén **dobok és dob-bőrök** készítése.

Kiváló tisztelettel

**Pázmándi József.**



## SZUPERFOSZFÁTOT,

**Stassfurti kainitot**

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

**Stassfurti kálitrágyasót**

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

**Kovasavas kálit**

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül

**Ré zg á l i c o t** (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

**„HUNGÁRIA“ műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság**

Budapest, V. Fürdő-utca 8.



JEGYZÉKE az  
**55,000** nyereménynek.  
Legnagyobb nyeremény a legszerezesebb esetben:  
**1.000.000** korona.

**Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.**

Jutalom	Korona
1	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
2	80000
1	70000
2	60000
1	50000
1	40000
3	30000
3	25000
3	20000
3	15000
36	10000
67	5000
3	3000
437	2000
503	1000
1525	500
140	300
64450	200
4850	170
4650	130
100	100
4350	80
3350	40

**55,000** nyer. és jut. **14.459.000** kor. összesen

## Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk  
Tíz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrebecsült vevőink.

Az egész világ legesélyesebb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

### 110,000 sorsjegy 55,000

pénznyereményt sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennégy millió 459.000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolcad ( $\frac{1}{8}$ ) firt	—,75	vagyis	150	korona
egy negyed ( $\frac{1}{4}$ )	1,50	"	3.—	"
egy fél ( $\frac{1}{2}$ )	3.—	"	6.—	"
egy egész ( $\frac{1}{1}$ )	6.—	"	12.—	"

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonban, de legkésőbb

**f. é. május hó 2-ig**

bizalommal hozzánk küldeni.

## Török A. és Tsa.

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházunk osztálysorsjáték osztályai: **Főüzlet: VI., Teréz-körút 46 a. Fiókok: 1. Váci-körút 4. 2. Múzeum-körút II. 3. Erzsébet-körút 54.**

**Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Pontos cím:

Az összeget kor. összegben utánvételezni kérem — postautalvánnyal küldöm — mellékelem bankjegyekben (bélyegeken). — A nem tetsző törölendő!

## ZARÁNDOKLAT LOURDES-BA. Föt Kompanek

József nagy-sztricei esperes-plébános felkivezetése alatt f. évi május 22-én Budapestről zarándoklat indul Lourdes-ba, mely június hó 9-én érkezik vissza.

Árak:

I. oszt. 490 kor.	} 8 napi elsőrendű ellátással, és pedig 4 napig uton, 4 napig Lourdes-ban, továbbá a vasutól lakásig (s viszont) tartó idő alatt.
II. " 370 "	
III. " 210 "	

Jelentkezni lehet ft. Kompanek József esp. pléb. urnál, Nagy-Sztrice, Trencsén-megye. Jelentkezésnél előlegként küldendő 50 korona. Tüzetesebb felvilágosítással ezügyben szívesen szolgál.

**Beszedits János főrendező,**  
Budapest, VIII., Práter-utca 65. I. em. 16.



## Rendelje meg

ingyen és bérmentve  
illusztrált árjegyzékemet  
több mint 500 ábrával  
óra, arany, ezüstnemű  
és zeneművekről  
**Konrad János**  
órágyár és árukitelti ház  
(53-53.) **Brux 2II. sz. (Csehország).**

1896. évi orsz. kiállításon díjjal kitüntetve

## JUHARI ÉS FURDA

templomfestők

Nyitrán, Káptalan-utca 17. sz.

Ajanljuk a nagyérdemű közönségnek  
ujjonnan kibővített és

### templomfestészet

céljaira a legtekélyesebben berendezett üzletünket, melyben **templomok festését, oltárok és képek renoválását, valamint új oltárképek festését, szobrok polichromirozását** s ezeknek ugy középkori, mint legújabb stílus kidolgozását **jutányos árak mellett** elvállaljuk.

Kiváló tisztelettel

12-25.

**JUHARI és FURDA,**  
templomfestők.

Költségleőirányzatok és tervezetek ingyen.

## FELTÜNŐ UJDONSÁG!

# Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

## SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

a szokatlan esemény, hogy április 18-án, vagyis múlt szombaton este elakadt a hóban, Szomorfalú és Ludány között. A felülről jövő tehervonat ugyanis neki ment egy nagy hótömegnek és kisklött, minek következtében az esti 1/26-kor Nyitráról Privigyé felé menő személyvonat csak Szomorfalúig folytathatta útját. Az utasok közt nagy kavargás keletkezett annál is inkább, mert Szomorfalún meghálni nem lehet és élelmi szerek is alig voltak kaphatók. Az utasoknak tehát nem maradt más hátra, mint a szabadban vesztelő vonaton meghálni. A nyitrai állomás főnök azután éjjel 12-kor úgy segített a dolgon, hogy a felülről jövő vonatot visszarendelte Privigyére, a felfelé indult vonat lejött Szomorfalváról Nyitrára, miután Szomorfalún utasait kölcsönösen kiesérlelték. Ez is ritkán történt még vasutakkal ilyen előrehaladott tavaszi időben.

**Áthelyezés.** Fülöp Arthur nyitrai származású honvédőrnagy Miskolcra Marosvásárhelyre helyeztetett át.

**Köszönetnyilvánítás.** Mindazon t. ismerőseimnek, barátainak és rokonaimnak, kik megholdogult felejtetetlen férjem, Sulya Károly elhunyt alkalmával részvétnyilatkozatukkal vagy a temetésen való megjelenésük által fájdalommat enyhíteni szivesek voltak, ezúton mondom legforróbb köszönetet. *Öze, Sulya Károlyné.*

**A bomladozó liberális párt.** Eszterházy János gróf, mint a frondörök nyitrai lapja írja, kilépett a szabadelvű kör választmányából, ugyanezt tette Orell Géza nyitrai helyettes pénzügyigazgató. Ez utóbbinak kilépését értjük, mert principálisát, Magyary Miklóst csak akaratlaan kihagyták a választmányból. Eszterházy gróf kilépését egyelőre nem kommentáljuk, mert az „Ellenőr“ állítása szerint nekünk ahhoz semmi közünk. Addig is, míg t. lapjaink eziránt benyújtott folyamodványunkat kedvezőleg el fogja intézni, felfüggesztjük véleményünket.

**A kelet forrongó mozgalmak** ugyalszik mégis csak közbelépésre kényszerítik a monarchiát. Távol tartottuk ugyan magunkat a külföldi politikától, de az események úgy gabolodnak a Balkánon, hogy lehetetlen azokat ignorálni. A konzulokat, a benszülött albán nép előtt nem kedves konzulokat, most mind lementőzni akarja a feldühödt csócselék. A porta mentegedőzik, hogy biztonságukra ugyan megtett mindent, de hogy a lázadók nem akarnak rá hallgatni. — Mihelyt ezen előre való mentegedőzés ténynyé lesz, akár akarjuk, akár nem, meg lesz intervenció. Mihelyt ugyanis a tényleges hatalom nem képes fenntartani a rendet, be áll a szüksége annak, hogy egy más hatalom járjon közbe, ami természetesen nem jár ingyen. A beteg ember egy-egy fájós tagját már többször vették kuruzslás alá a szomszédok, de nem is kapta azt többé vissza.

**A közoktatásügyi miniszter és az alkoholizmus.** Az alkohol elleni küzdelem mindinkább nagyobb és nagyobb hullámokat ver. Nem csak a külföldön, hanem hazánkban is mindig élénkebben küzdenek az iszákosság ellen. Pedig nyilvánvaló, hogy e téren is a tettek mezejére kell lépni. Ez okból csak helyeselhető a közoktatásügyi miniszternek a napokban kiadott rendelete, mely az iskoláknak és a népnevelőknek kötelezővé teszi, hogy az alkohol káros hatásait tanítványaikkal megismertessék. Minden rendeletnél azonban jobb óvszer a jó családi és iskolai nevelés, mely beoltja az ifjúság lelkébe a mértékletes, józan elethez szükséges erkölcsi erőt, mely nélkül az alkoholizmus ellen hiába akarunk védekezni.

**Tragikus jelenet egy villamos kocsiában.** Ket idősebb hölgy élénk szóvitába elegyedik egy villamos kocsiában. Az egyik követeli, hogy nyissák ki az ablakot, mert különben mindjárt meghal. A másik hevesen tiltakozik a kinyitás ellen, mert őt meg nyomban megölné a légvonal. Az illetőre felhívott konduktor tetovázva áll, nem tudván a kettő közt választani, hogy kit itejjen halátra. Erre egy kocsiában ülő úr következő salamoni tanácsot ad a konduktornak. Tudja mit kauluz, először nyissa ki az ablakot, attól meghal az egyik, aztán meg csukja be, attól meghal a másik. Akkor legalább békében leszünk.

**Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott.** A Nyitrai Gazdasági Egyesület által a f. 1903. évben rendezendő XXI. nemzetközi lóvásár Érsekújvárott (Budapest és Brestől

gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) ismét május hó első hetfőjén s az ezt megelőző vasárnap délután vagyis május hó 3-án délután és május hó 4-én fog megtartatni. Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szoktak az érsekújvári lóvásárt fölkeresni. A múlt évben is 500 db. különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelkeznek.

**Kaas Ivor interpellációja.** A nyitrai megyében legutóbb fogantatosított összeírások dolgában br. Kaas Ivor, a nyitra-zsámbokréthi kerület orsz. képviselője a képviselőház április 22-iki ülésében a következő interpellációt intézte a belügyminiszterhez: „Feltéve, hogy a m. kir. belügyminiszter Nyitra vármegye törvényhatóságának vagy tisztviselőinek nem adott semmi olyan utasítást, hogy a választókat összeíró bizottságokba a központi választmány által kiküldött száz tag közt működő 77 körjegyző csakis az általuk kormánypartiaknak ismert polgárokat engedje a választók névsorába felvétetni, kérem a mélyen t. belügyminiszter urat, miféle intézkedéseket szándékozik tenni, hogy a Morvaországból Magyarországra évtizedek előtt bevándorolt és itt letelepedett polgártársainknak és itt született fiainknak eddig soha kétségbe nem vont és tényleg gyakorolt választási joga el ne koboztassék azon ürügy alatt, hogy ők nem magyar honosok és nem magyar állampolgárok?”

Még csak azt bátorodom megjegyezni, hogy én egy bevándorolt vasasnémet katonatisztnak vagyok itt született fia, szóval: én egy Soldatenkind vagyok, de sohasem gondoltam idáig, hogy az én magyar honosságomat és honpolgárságomat kétségbevonni lehet, és Budapest fővárosában nem is történt meg, hogy engem a választók sorából ezen a címen kihagytak volna. Ugyanezzel a joggal bírnak mindazon az idegen, bevándorolt polgárok is, kik magukat magyaroknak vallják és tartják, állampolgári kötelességeiket teljesítik és itt születtek. Azt hiszem, hogy semmiféle politika nem igazolja az ezzel ellenkező eljárást és ha a Galiciából bevándorolt zsidókat Nyitrában, Trencsénben, Árvában beveszik a lajstromba, anélkül, hogy nagyon kutatók honosságukat és eredetüket, azt hiszem, legalább is megkövetelhetjük, hogy ellenzéki pártállás miatt ne hagyják ki a kétségtelenül magyar honpolgárokat.

Szell Kálmán miniszterelnök az interpellációra azt válaszolta, hogy ő nem adott ki olyan rendeletet, amelyről az interpelláló kérdezi. Kiadott rendeletei inkább a választói jog kiterjesztésére vonatkoznak. A központi választmány dolgába nincs joga beleszólni. Talán azért vettek be annyit jegyzőt, mert nem volt más összeíró. A választói jog meghatározása jogköre alól ki van veve. Ha azonban törvénytelenül járnának el, azok, akikre a kérdés tartozik, akkor politikai felelősségre vonná őket.

Ezt a semmitmondó választ Kaas Ivor nem vette és nem is vehette tudomásul. Majd meglátjuk, hogy milyen munkát fog végezni a központi választmány?

**Vasuti baleset emberhalállal.** Több halált okozó szerencsétlenség történt múlt vasárnap éjszaka a vágvölgyi vasút Vágbeszterce és Predmér közötti szakaszán, a mikor a berlini gyorsvonat teljes erővel nekiment a vágány között dőcögő két szekérnek. Négy alsó kocsikocsizdaember volt az áldozat, kik Bittse-Rovnértől hazamenőben voltak, a hol a tavaszi szántásban segédkeztek, mit azonban a szokatlan áprilisi tél varatlanul megakasztott. A legnagyobb hóvihárban késő este szálltak fel szekereikre, és sorsukat, miután ők maguk a hóvihár ellen erősen beburkolóztak lefeküdtek, teljesen lovakra bízták. Így érték egy Predmér alatti vasuti átjáróhoz, a hol a szabadon engedett lovak a hóval befűjt országútról a hótól megtisztított pályáestire tértek le, mi aztán mindnyájuk vesztét okozta. Minégy három kilométernyi utat tettek meg így, midőn a berlini gyorsvonat utauk robagott s beleütődött a szekerekbe, azokat izze-porra törve. A négy

ló elpusztult, Kucsik István és Fedor István szörnyet halt, a másik kettőt, Kucsik Andrást és Roszina Györgyöt halálosan megsebesülve, a trencsényi kórházba szállították, de életükhöz kevés a remény. Így vesztette saját vigyázatlansága s az áprilisi hóvihár következtében négy családapa életét, négy síró özvegyet és sok gyámoltalan árvát hagyva maga után. — Különben az áprilisi zord időnek még egy élet esett áldozatul, ez Mojdán István nevű gazda, ki Rovnértől jövet szekereiben annyira megfázott, hogy mire hazaért, szekereiben megfagyott.

**Baleset.** Pénteken délután 2 óra felé a vármegyeháza előtt egy kocsis amint a kocsirol — menetközben — leszállt, elcsúszott és a kocsi alá került. A kocsi kövekkel volt rakva, körülbelül 20 m/m. teherrel lábán keresztül ment, anélkül, hogy eltörte volna a lábát. De a lábázáron a kocsikerék nyoma meglátszott, s így pár napig fekdüni lesz kénytelen.

**Az új vasuti menetrend,** mely jövő május elsejével lép életbe, a nyitrai völggyi vonalon csak az éjjel Nyitrára 11 óra 18 perckor érkező vonatonál szenved némi változást, a mennyiben e vonat Privigyéről 7 perccel még későbbben, vagyis 11 óra 25 perckor érkezik meg. A többi vonatok változatlanok maradnak.

**Vasuti baleset.** Érsekújvárott e hó 17-én Klein Miksa géplakatost elgázolta a vonat, ki a kórházba szállítván, nemsokára meghalt. — Egbe mellett is múlt vasárnap reggel súlyos természetű baleset fordult elő. Krecson Márton és Obetko János kopcsányi lakosok a mondott nap reggelén szekéren Holicra iparkodtak. Egbe mellett a kocsiaknak át kellett volna menniök a vasuti vágányon és nem vettek észre a hóvihárban a Holics felől közeledő vonatot. Ez a szekeret ketté szelte. A két ember a vonat alá került és alaktalan tömeggé zúzódtak, míg a lovaknak semmi bajuk sem történt. A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenségért Gányos Béla vasuti őr felelős, aki a tilos-rudat elfelejtette leereszteni.

**Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Odön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétateri“, vagy a „Margitszigeti“ fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Maégsziget oly bánulatra méltó és gyönyörű sétateri részére.

**Gyilkos csendőr.** Eperjessy, nyitra-zsámbokréthi csendőr a laktanyában f. hó 17-én d. u. 2 órakor a csendőrségi laktanya gazdaszszonyát véletlenségből lelőtte. Az áldozat mosogatószobával volt elfoglalva, a midőn Eperjessy szolgálatba készült, s fegyverét a gazdaszszony felé tartva tréfálva ezeket intézte hozzá: „No most lelővöm!“ Abban a pillanatban a töltve felejtett fegyver elsült és a töltény a gazdaszszony bordái közé furódott, majd a jobb kules csont táján kijött s az arcot is sebesítette. A szerencsétlenül járt gazdaszszony belső vérzés következtében még az nap este kiszünetelt. A helyszínén Sodó Béla kir. albiró kiszállt s jegyzőkönyvet vett fel.

## A közönség köréből.

*Tekintetes Szerkesztő Úr!\*)*

Az „Audiatur et altera pars“ elvénél fogva legyen szabad néhány megjegyzést tennünk a beceses lapjának folyó hó 12-iki számában megjelent és a „Vágsellyei hitelintézet“ ügyével foglalkozó közleményre.

Noha nem szivesen állunk szóba egy álnév alá rejtőzködő, a sötétben bujkáló, a sorok között és a sorokban burkolt kifejezésekkel és rejtett gyanúsításokkal magában foglaló célzásokkal orvul támadóval, mert az ilyet szívünk mélyéből megvetjük és utáljuk, — mégis nehogy a közönségnek bármily csekély része is félrevezetessék a cikkirő által, szükségesnek tartjuk a helyzetet röviden tisztázni, ámbátor erre a közönségnek önállóan és pártállás nélkül gondolkodó és itelő túlnyomó része előtt szükség nincsen.

\*) E rovat alatt közlöttekért a Szerk. nem vállal felelősséget, de fentartjuk magunknak a jogot, hogy a hír beküldője válaszolhasson.

Még sohasem hallottuk azt, hogy a pénznek felekezete volna, ugyszintén azt sem, hogy a tisztesség és megbízhatóság csupán valamely felekezethez kizárólagos privilegiuma lenne.

Egy hitelnyújtás céljából alakuló részvénytársaság alapítóinál a vagyoni és egyéni megbízhatóság az irányadó és nem az, mely módon imádják az egy örök Istenséget. Az alapítók továbbá nem azonosak a részvénytársaság intézőségével, a melyet a részvényesek maguk közgyűlésen választanak. Micsoda fogalomzavar! Ha a részvényesek bizalma a cikkíró úr felé fordulna — a mit azonban kötve hiszünk — akár ő is lehetne előkigazgató, vagy az igazgatóság tagja. De előre meggyanúsítani azt a vezetőséget, a mely még csak lesz, talán még sem járja; az se nem észszerű, se nem tisztességes eljárás.

A cikkíró a kis-celli takarékpénztárral példálódzik; miért nem hozta fel exemplificative a soproni bankbukást és a keresztény fogyasztási szövetkezeteknek tömeges bukásait, a melyek bizonyára nem zsidó kezek manipulációjára vezethetők vissza?

S ha még a miatt fáj a cikkíró úrnak a feje, hogy a „Vágsellyei Hitelintézet” alapítói túlyomán zsidók, miért nem átalította megtámadni az a két köztisztviselőt, a melyek keresetét a kiról azt vélte, hogy hozzájuk csatlakozott? már pedig a tárgyilagosság kedvéért, miután senkit egy pillanatig sem akarunk felelősségre vonni, kijelentjük, hogy Belohorszky János, farkasdi jegyzőnek és Molnár József, negyedik községi bírónak semmi része és semmi köze nincsen a „Vágsellyei Hitelintézet” ügyében; nálunk csak — mint közfunkcionáriusoknál — aláírási iverk lettek elhelyezve a végből, hogy ha valaki községünkben részvényeket jegyezni kíván, azt ott megtehesse. Mi sem neveket, sem protekciót nem kerestünk és nem kerestünk, mi senkit nem csalogatunk, és csak azt látjuk szívesen, a ki spontán elhatározásából hozzájuk csatlakozik.

Nem értjük tehát, hogy miféle maszlagot emleget a cikkíró úr? — Ő benne bizonyára több az „ira”, mint a „studium”, mert — a mint az az itt kimutatott lólábról következtethető, vagy részese a konkurrens vállalatnak, vagy pedig annak sugalmazására íródott, az ő subjektív cikke.

A mi végül a cikknek egyedüli érdemi részét illeti, hogy t. i. szükség van-e Vágsellyén egy második hitelintézetre, csak röviden a következő megemlékezésre szorítkozunk. A Vágsellyei hitelintézetnek nem célja általános és táptérű hitelnyújtás — ez légből kapott állítás; tény az, hogy hitelkereső közönség vidékünkön nagy számmal van — erive azt a közönséget, a mely befektetésre, megemlékezési forrásainak gyümölcsözőbbé tételére céljából keresi a hitelt, mert a pénzt, bármi olesó is manapság, még sem vágják senkinek a fejéhez —, és tény az is, hogy ezt a nagyobb mérvű hitelszükségletet a vágsellyei első takarékpénztár az ott uralgó magas kamatláb és tekintélyes irásportulák mellett kielégíteni nem tudja, a mit fényesen bizonyít az a körülmény, hogy vidékünk hitelkereső közönségének túlnyomó része a nyitrai, nagyszombati, pozsonyi, galántai és malackai takarékpénztárakhoz gravital.

Alig hogy tervbe vettük a „Vágsellyei Hitelintézet” megalakítását, a vágsellyei első takarékpénztár már is elhatározta az irásdíjak reduc-

tióját és illetve elengedését a jövőben s alkalmasint kénytelen lesz a jövőben a magas kamatlábat is leszállítani. Itélje meg már most maga cikkíró úr — ha egyáltalában tud és akar objectiv lenni — vajjon nem tettünk-e már ez által is szolgálatot az általa hangoztatott közérdeknek? De ez neki — úgy látszik — nem képezi intencióját.

Hogy a cikkíró mennyit ért a hitelgyűző és a takarékpénztárak alapításához, mutatja az is, hogy sokalja a 3000 korona alapítási költséget és ezt, mint az alapítók nyereségét igyekszik feltüntetni. Nohát tudja meg a cikkíró úr, hogy a részvényenkénti 3 korona alapítási költséget maguk az alapítók is befizetik, az intézet egész berendezése ezen pénzből történik, — hiszen az alapítókénak más a rendeltetése, — a berendezést bütört, tűzmentes pénzszekrényeket, üzleti könyveket, nyomtatványokat stb. sehol sem adják ingyen, de még a részvénytársaság bejegyzéséhez szükséges bélyegeket és díjakat sem engedi el az állam, azt pedig az alapítótól követelni nem lehet, hogy ezt ők teljesen a saját zsebükből fedezzék, elég ha ők magok is ép úgy hozzájárulnak, mit a többi részvényesek.

De többet nem vitázunk sem most, sem a jövőben semmiféle álnév alatt bujkáló cikkíróval, aki objectiv eszmecserére képtelen.

Fogadja igen tisztelt Szerkesztő úr nagyra-becsülésünk és köszönetünk kifejezését pártatlanságáért, a melyvel becses lapjában jelen helyreigazító közleményünknek helyet engedett.

Kitünő tisztelettel

A Vágsellyei Hitelintézet rtársaság alapítói.

## Irodalom.

### Acsády története.

#### II.

(Endre kir. herceg Nápolyban. Házassága Johannával és megvilágítása. VI. Kelemen magatartása ez ügyben. Nagy Lajos nápolyi hadjáratai. A kritika szava.)

Ki ne emlékeznék deák-korából Zach Klára szomorú történetére, melyet annyira kiemeltek előttünk; hat mikor még hozzá olvastuk Arany János balladáját erről a letipott szűzi ártatlanságról, szinte düh fogott el a bujálkodó zsarnokság ellen! Magunk előtt képzeltük a szerencsétlen apát, Zach Feliciánt, aki kardot ránt leánya becsületének meggyalázói ellen és még ő esik el s családját harmadizaglen kiirtatja a zsarnok — Károly Róbert! Hogyne lobbant volna haragra fiatal vértünk?

S ma már ez a megható történet mesévé olvadt fel; az oknyomozó történet azt beszéli, hogy ebből az egész történetből egy betű sem igaz. Zach Felicián egy közönséges merénylő, ki boszúból, mivel hivatalától fosztotta meg, orgyilkos módon támadt királyára. (Szilágyi: A magyar nemzet története III. 76—84 l.)

A kutató tudomány sok ilyen kedves mondatot foszt meg bennünket; de letörli egyúttal a történet lapjairól azt a sok mesét, rátogást is, melylyel a más vallásnak a pápának hazánkhoz való viszonyát illeték, illetőleg igazságtalanul ítelték meg; s Acsády ennek dacára — ő tudja miért — még most is nemcsak fenntartani, de még jobban kiszínezni iparkodik azokat. Minden újabb füzetével az új vádának egész halmazát hordja fel, a miért nekünk is az igazság érdekében folyton felszínen kell tartanunk a kérdést: mit mond ő s mit mond rá a mai oknyomozó történet?

Károly Róbert után fia Nagy Lajos következett. (1342—82.) Ő reá is örökségül jutott atyjá-

nak nagy családi politikája, melylyel egyrészt a lengyel trónt megszerezni, másrészt a családbeli nápolyi trónt biztosítani iparkodott. Ez utóbbi érdekében Endrét, Lajos öcsét, eljegyezték Johannával, a nápolyi trónörökösével, aminek azonban az a szomorú vége lett, hogy Endre a koronázás előtt, 1345 szept. 19-én, vadászat alkalmával, Nápoly vidékén, Aversában megfojtatott.

Acsády hosszasan beszél el az esetet (450—7 l.) s az egészben a pápának első rendű szerepét juttat, de oly módon, s oly célzatossággal, hogy ezeket olvasva a pápát majdnem bűnrészesnek, majd pedig a tett elkövetése után bűnpalástolónak s Lajos király irányában mindenképpen igazságtalannak kellene tartanunk.

Azon kezd, hogy a nápolyi trónkérdést még Károly-Róbert magyar és Róbert nápolyi királyok, a szentszék beleegyezésével, szerződésileg akként rendezték, hogy Endre nőül veszi Johannát, s Róbert halála után Nápoly királyja lesz. Endre meg is esküdt Johannával, ki azonban nem szerette férjét. Maga akart uralkodni s megnyerve Avignon vezéreiből is, kivitte, hogy az agg Róbert megváltoztatva a szerződést, olyan végrendeletet tett, hogy utána ne Endre, hanem Johannának legyen Nápoly királyja. Johannának ebben legfőbb támasza az avignoni szentszék volt, mely ilyen formán nem védte meg az eredeti szerződést. A magyar udvar erőlyesen védte jogát, s azt követelte, hogy Endre legalább társuralkodó legyen. De a pápa, VI. Kelemen, „ezt sem tűrte”, s Johannát ismerte el a nápolyi trón egyedüli jogos tulajdonosának. Ezzel Endre veszélyes helyzetbe került, Erzsébet anyakirályné 1343-ban Nápolyba sietett, hol Johanna előkékenyen fogadta s átalatta, hogy Endrét nem fogja kizárni az uralomból. Azonban Erzsébet látta a bajt, belátott Johanna szívébe s voltak, a kik figyelmeztették, hogy Endrét megölik, ha ott marad. A megremült anya haza is akarta vinni fiát, de Kelemen pápa, kinek ismételve jelentést tett a helyzetről, megnyugtatta, hogy „nincs oka félni”. A pápa iránti bizalmából ott is hagyta fiát s haza ment.

Ez alatt a magyar udvar Avignonban pénzzel dolgozott s kivitte, hogy a pápa elrendelte, hogy Johannával férje, Endre is királylyá koronáztassék. Johanna az ellen kézzel-lábbal dolgozott, s a szentszék csakugyan újabban úgy intézkedett, hogy Endre királysága „merőben címzetes legyen”. De Johanna még ezt az értéktelen koronázást sem akarta tűrni s midőn erre vonatkozó erőlködései Avignonban meghiusultak, Endre drámájában beállt a végzetes fordulat. Johanna úgy viselkedett ugyan, mintha meghajolna hübérra, a pápa parancsára, sőt előkésületeket is tett a koronázásra. Cinkostársai azonban vádászattal ütrüge alatt Endrét Aversában megfojtatták. Így oda állítva, a dolog nem vet kedvező fényt a szentszékre s ha tovább olvassuk Acsádyt, a szentszék viselkedése és eljárása a bűntény után sem mutatkozik valami korrektnak.

VI. Kelemen Endre megölése után azt vitatta, hogy mint Nápoly hübérra, egyedül ő jogosult a büntényt megvizsgálni s a tetteseket megfenyíteni. Küldött is Nápolyba követet, megindult a vizsgálat s egy-két apró bűnös kivégeztetett. A magyar király azonban Johanna megbüntetését kívánta, mivel őt tartotta a bűntény értelmi szerzőjének. A pápa ezzel nem sietett. „Johanna — úgymond Acsády — férje meggyilkolása után is Avignon vérence maradt és a pápa azt vitatta, hogy mindaddig, míg bűnössége bebizonyított, nem lehet a tróntól megfosztani”. Pedig Lajos király ezt kívánta és a trónt magának, vagy öcsének Istvánnak követelte. A pápa ennek a trónkövetelésnek is ellenesegűt. Arra Lajos elhatározta, hogy pápa nélkül is vesz magának elégtételt s 1347-ben vezetett sereget Nápolyba. Ekkor a pápa részéről Petrarca is szerepelt követül. Odajövet, Johanna menekült, Lajos pedig törvényt ült a bűnösökön. Durazzói Károly herceget kivégeztette s elfoglalta az országot. Azonban ezen önbíráskodása dacára, mint Acsády mondja, „elismerte a pápa főhübérraságát s tőle kért engedélyt, hogy királylyá koronáztassa magát”. A

Első cs. és kir. cenzúra-magyar kizárólag szab.

**HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR**  
Kronsteiner Károly Bécs, III. Hauptstr. 120.

(saját házában).

Aranyérmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mérszben földolhatók, száraz állapotban, 1 oralkaban és 46 különböző mintában kilölkint 16 krtól fölfelé szállíthatnak és a mi a festék szintisztaságát és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.